

Hej!

Måndagen den 23 mars välkomnar vi den utomordentligt skickliga Minsk-födda men numera Malmöbaserade **konserterpianisten och kammarmusikern Julia Sigova** till **Magle konserthus kl 19.00**.

Julia Sigova började sin musikaliska bana i Minsk i Vitryssland och kom senare till Malmö musikhögskola där hon tog sin diplomutbildning för professor Hans Pålsson. Studierna fortsatte på Sibeliusakademin i Helsingfors, London och Italien.

Julia samarbetar med många nutida kompositörer, Hans Gefors för att nämna någon. Sedan 2008 inleddes ett samarbete och konsertturné med solotrumpetaren och dirigenten Håkan Hardenberger.

Julia har vunnit flera utmärkelser och deltagit i internationella pianofestivaler och ger konserter världen över, även med svenska orkestrar.

Julia uruppförde i februari 2014 Gunnar Janssons pianokonsert i stadshallen med dirigenten Mats Rondin och Lunds Stadsorkester och vi fick även höra henne spela Rachmaninovs Paganini-variationer. Sveriges Radio spelade in.

2008 vann Julia Sigova ett stipendium som Bästa Kvinnliga Pianist i Öresundsregionen.

2011 valdes hon till Bästa Kvinnliga Artist i Sverige av Fredrika Bremer förbundet.

Vid sidan av sin solokarriär hinner Julia även att undervisa och hennes elever deltar i festivaler i Sverige och utomlands och en del av dem har vunnit i internationella tävlingar.

Solistens hemsida julasigova.com

Kvällens program:

Robert Schumann: Waldscenen op. 82

Franz Liszt: Au bord d'une source

Franz Liszt: Liebestraum

Nikolaj Medtner: Skazka nr 1 ur Dva skazki op. 20

Sergej Rachmaninov: Variationer över ett tema av Corelli op. 42

Se beskrivning av verken i bilagan.

Biljettförsäljningen öppnar kl. 18.30. Medlemmar och studerande 100 kr, övriga 160 kr. Ungdom under 18 år går in gratis.

Läs gärna på kammarmusikförbundets hemsida och första numret av **Kammarmusik-Nytt 2015** på http://www.kammarmusikforbundet.se/?page_id=18

Välkomna!

hälsar Styrelsen

Vårens sista spelafton blir måndagen den 13 april med Andreas Brantelid, cello och

Christian Ihle Hadland, piano.

Något om verken som spelas vid LKMS:s spelafton den 23 mars 2015

Ett stort tack till Bengt Edlund för värdefulla kommentarer.

Robert Schumann, Waldszenen op. 82

1848-49

Schumann skrev praktiskt taget alla sina kända pianostycken under 1830-talet. Waldszenen utgör alltså ett av några få exempel på sena återgångar till genren. Den tillkom under några veckor kring årsskiftet 1848-49 men publicerades först 1850 och blev en kommersiell succé.

Verket tillägnades en amatörpianist, Annette Preusser, dotter till vänner i familjen. Det är alltså ett verk som ställer något mindre krav på teknisk skicklighet än många av Schumanns tidigare verk. Det har också av en del kritiker nedvärderats som "Hausmusik". Att aldrig godtas som stor konst något som många tycker om, har alltid varit en ledstjärna för en viss del av kritikerkåren. Vad gäller Schumann har den oftast ställt sig undrande inför den riktning mot "borgerlig" stil som den gamle revolutionärens musik tog under åren 1848-49.

Sedan Webers *Friskyttan* hade 'Skogen' och 'Jägaren i skogen' blivit viktiga romantiska symboler för den tyska identiteten. Förutom vanliga skogsteman som jakthorn, fågelsång, lövprassel och dryckeslag i värdshus har Schumann försökt spegla skogens gåtfullhet och mystik. Schumann samlade i motsats till Chopin ofta sina karaktärsstycken i cykler, där varje stycke är integrerat i en helhet. Här är det 9 stycken förenade i en symmetrisk form, med bl.a. tonarterna som sammanbindande faktorer. Styckena korresponderar mot varandra två och två, nr 1 och 9, nr 2 och 8, nr 3 och 7 och nr 4 och 6, fördelade symmetriskt kring mittpunkten nr 5. Tonartssambanden framgår av följande tabell, som hämtats ur tyska Wikipedia.

Titel	Tonart	Vortragsbezeichnung	Takt Metronom
1. Eintritt	B-Dur	Nicht zu schnell	4/4 Viertelnote = 132
2. Jäger auf der Lauer	d-Moll	Höchst lebhaft	4/4 Halbe Note = 76
3. Einsame Blumen	B-Dur	Einfach	2/4 Viertelnote = 96
4. Verrufene Stelle	d-Moll	Ziemlich langsam	4/4 Viertelnote = 60
5. Freundliche Landschaft	B-Dur	Schnell	2/4 Viertelnote = 144
6. Herberge	Es-Dur	Mässig	4/4 Viertelnote = 132
7. Vogel als Prophet	g-Moll	Langsam, sehr zart	4/4 Viertelnote = 63
8. Jagdlied	Es-Dur	Rasch, kräftig	6/8 Viertelnote = 120
9. Abschied	B-Dur	Nicht schnell	4/4 Viertelnote = 80

Son synes är det sex glada stycken i B- eller Ess-dur, skogsmässiga tonarter för jägares horns signaler, och tre dystra stycken i d-moll och g-moll.

Med tanke på Schumanns stora litterära intresse – han funderade länge på om han skulle ägna sig åt litteratur eller musik – är det inte förvånande att verket också har vittra beröringspunkter. Schumann har i sin utgåva från 1850 kopplat flera av styckena till olika dikter, men tre av dem tillfogades antagligen efter styckenas tillkomst. Dessa tre, är tagna ur Gustav Pfarrus *Waldlieder*, som utkom först 1850. Schumann var medveten om att programmusiken – till stor del en musikromantisk uppfinning – var ett omdebatterat fenomen. Men trots att han höll med om att bra musik inte behövde någon bruksanvisning, tyckte han heller inte att en titel förminskade dess värde; den kunde tvärtom hjälpa lyssnaren att förstå styckets karaktär. Dock plockade han vid publiceringen bort alla litterära anspelningar utom en, som motto för styckena; det fick trots allt vara måtta på pekpinarna.

Nr 1 *Eintritt* har trots sin durtonart ett stilla vemod:

Nr 2, som handlar om en *Jägare på lurpass*, har som väntat en annan karaktär. Kanske speglas upplevelsen av lyssnarens inställning till jakt. Men nog vill väl kromatiken antyda känslor av olycksbådande natur, och kanske kan man ana i slutets avstannande durackord, följda av tema-triolerna *a tempo*, att jägaren till slut fick sitt byte.

Nr 3, *Einsame Blumen*, visar att det går att gråta i dur, eller i alla fall att le genom tårar. Den handlar nog inte bara om blommors ensamhet.

Schumanns melodier upplevs ofta innehålla fler toner än det egentliga temat, på grund av den täta och närliggande stämföringen. Här är ett exempel på detta. (De två imiterande stämmorna ligger båda i högerhanden och alltså i originalnoterna på samma notsystem.)

Nr 4, *Verrufene Stelle*, är det kanske gåtfullaste stycket, både till titel (verrufen betyder beryktad, ökad) och innehåll. Det är också det enda som fått sitt litterära motto på titelsidan:

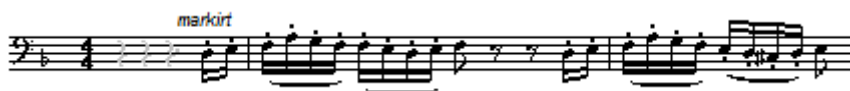
Die Blumen, so hoch sie wachsen,	Die hat es nicht von der Sonne;
Sind bloss hier, wie der Tod;	Nie traf sie deren Gluth;
Nur eine in der Mitte	Sie hat es von der Erde,
Steht da, im dunkeln Roth.	Und die trank Menschenblut.

F. Hebbel¹

Den kusliga början:

följs efter några takter av ett mera "normalt" tema:

Nr 5 *Freundliche Landschaft* är det snabbaste och kortaste stycket i cykeln. Trioler är de dominerande notfigurerna:

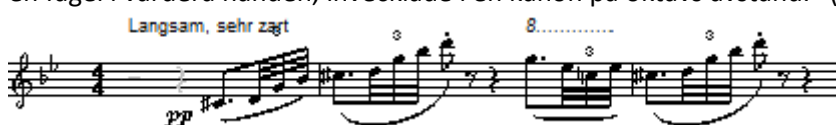

¹ Christian Friedrich Hebbel (1813-1863) var en framstående tysk poet och dramatiker. Som son till en fattig murare gjorde han en osannolik klassresa. Bland hans dramatiska verk kan nämnas *Genoveva* vars tonsättning sysselsatte Robert Schumann under den tid han arbetade med *Waldszenen*.

Nr 6, *Herberge*, vill kanske frammana den härliga känslan som infinner sig när man nått målet efter en mödosam vandring. En liten överraskning finns i slutet. Efter en, som man tror, avstannande avslutning i piano följer efter en paus en kort *a tempo*-fras i pianissimo, huvudtemats två första takter.

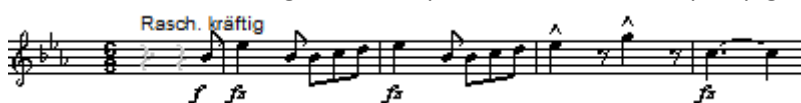
Nr 7, *Vogel als Prophet*, är cykelns märkligaste stycke och också det mest kända och mest spelade, inte minst som extranummer. Fåglar har även utanför fågelskådarkretsen en plats i många människors sinnen som symboler och omen. Det är därför inte förvånande att Schumann från början valde "Hüte dich, sei wach und munter!" som motto för stycket.² Tema och fraser gör tonalt ett modernt intryck. "I första och sista delen finns en passage med en fågel i vardera handen, invecklade i en kanon på oktavs avstånd." (Bengt Edlund)

I en mycket kort mittdel i G-dur förflyttas man hastigt åter till 1800-talets mitt. Ett pregnant tema hörs, kanske fågelns profetia?

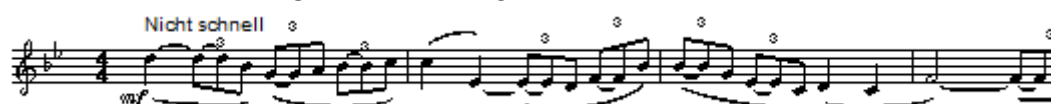

Nr 8, *Jaktlied*, är en gladare motpol till nr 2. Det är ett pampigt, tredelat stycke i marschstil.

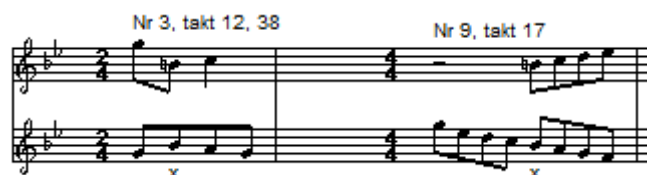

Middelen i *Ass* expolaterar samma rytm.

Nr 9, *Abschied*, är ett drömmande och stämningsfullt avsked. Men det är också på sitt sätt en sammanfattning, eftersom flera glimtar av de föregående styckena finns invävda mer eller mindre dolt.³ Det första exemplet finner man redan i takt 3 av notexemplet nedan. Den har stor likhet med inledningstakten i *Herberge*.

Ett annat av många exempel är en pikant kollision mellan tonerna H och B i *Einsame Blumen*, en kollision som också blixtrar förbi i slutstycket (x-markerat i notexemplet nedan):

Så knyts på ett raffinerat sätt verkets delar ihop till en helhet, en teknik som använts före honom av Beethoven och Mendelssohn, och som skulle bli så viktig för flera av de franska tonsättarna under andra halvan av 1800-talet.

² Mottot är hämtat från en dikt av Eichendorff, *Zwielicht*, sista strofens sista vers. "Tag dig i akt, var vaksam!"

³ <https://taruskinchallenge.wordpress.com/2010/08/18/schumanns-waldszenen-fragments-of-exterior-and-interior-nature/>

Liszt, *Au bord d'une source* (S. 160 nr 4)

Années de pèlerinage, Pilgrimsår, är ett av Liszts stora pianoverk. Det består av tre volymer samt ett tillägg till volym 2. De 4 delarna publicerades 1854 (Première année: Suisse), 1858 (Deuxième année: Italie), 1859 (supplement till dito) och 1877 (Troisième année). Arbetet påbörjades dock redan vid mitten av 1830-talet och fortskred under en lång följd av år.

Titeln är hämtad från Goethes bildningsroman *Wilhelm Meisters Lehrjahre*. Vi finner här en typ av programmusik som förebådar tonsättarens 12 symfoniska dikter och som försöker spegla hans känslor och intryck från hans olika resor.

Au bord d'une source, Vid en källa, ingår som stycke nr 4 i den första volymen, *Première année: Suisse*. Stycket finns också i en tidigare version som, liksom flera av *Pèlerinage*-styckena, ingick i tonsättarens *Album d'un voyageur från 1842*. Men det är den reviderade versionen från *Pèlerinage*-volymen som är den mest spelade och som vi hör i kväll. På den vackra titelsidan, med en bild av en herdegosse i ett alplandskap som låter sina djur dricka vid en källa, finns ett citat ur en av Friedrich Schillers dikter, *Der Flüchtling* (Flyktingen):

"In säuselnder Kühle
Beginnen die Spiele
Der jungen Natur."

Stycket är uppdelat i flera avsnitt som fogas samman av skalpassager. Temat, som är inflätat i ett virtuost arpeggiomönster, byggs delvis upp av vänsterhandens inpass i diskantregistret. Notexemplet visar endast temat med vänsterhandens toner markerade med V:

Det har föreslagits att musiken vill återge solens glitter på källans yta, men varför inte porlande vatten? Musiken kan inte återge något konkret, bara spegla känslöstämningar.

Liszt, *Liebesträume nr 3*, (S. 541 nr 3)

Liebesträume nr 3 är det mest spelade och älskade av tre stycken som ingår i en gemensam utgivning, *Liebesträume, 3 Nottornos*. De publicerades första gången 1850 som sånger till tre dikter, de två första av Ludwig Uhland och den tredje av Ferdinand Freiligrath. Dessa skildrar kärlek av olika slag, den andliga, den erotiska och den villkorlösa, mogna kärleken.

Endast en första klassens romantikhatare kan undgå att tjusas av den melodiska och harmoniska sötman i detta stycke.⁴

Stycket kan betraktas som tredelat trots att det i stort är samma melodi som upprepas med vissa utökningar. Mittdelen som utgör styckets klimax går från H-dur via C-dur tillbaka till Ass-dur. De tre delarna binds ihop av solokadenser, som ställer betydande krav på interpretens tekniska skicklighet.

⁴ För jazzintresserade kan nämnas att styckets harmoniföljd är den samma som i refrängen till Spencer Williams (1889-1965) *Basin Street Blues* från 1926. Det är väl inte otänkbart att Williams påverkats av Liszts stycke. När jag som ung jazzentusiast och okunnig om all annan musik blev varse detta faktum, blev jag mäktat imponerad av Liszt, eftersom jag trodde att alla raffinerade ackord och harmoniföljder hade sitt ursprung i jazzen. Jag var t.ex. helt övertygad om att det förminskade septimackordet härrörde från jazzen.

